

Dato: 14. januar 2019 Fra/til: 14.00 - 16.00
Referent: Ida Johanne Warnes Kjeøy Møteleder: Statsråd Monica Mæland
Til stede: Fra politisk ledelse i Sametinget:
President Aili Keskitalo
Rådsmedlem Silje Karine Muotka
Rådsmedlem Henrik Olsen
Rådsmedlem Mikkel Eskil Mikkelsen
Politisk rådgiver Eirik Larsen
Politisk rådgiver Anne Toril Balto

Fra politisk ledelse i Kommunal- og moderniseringsdepartementet:
Statsråd Monica Mæland
Statssekretær Anne Karin Olli
Politisk rådgiver Kristoffer Aardal Hanssen

Fra administrasjonen på Sametinget:
Direktør Rune Fjellheim
Avdelingsdirektør Anne Britt Klemetsen Hætta
Fagleder Carl Erik Moksness
Fagleder Veslemøy Dahl
Prosessleder Kirsten Appfjell

Fra embetsverket i Kommunal- og moderniseringsdepartementet:
Ekspedisjonssjef Bjørn Olav Megard
Avdelingsdirektør Kristin Solbjør
Konst. avdelingsdirektør Hildegunn Heinum
Seniorrådgiver Kjetil Vevle
Rådgiver Ida Kjeøy

Halvårlig møte med Sametinget 14. januar 2019

1. Språk

a. Urfolksspråket 2019 – status

Sametingspresidenten orienterte om FNs urfolksspråkår, og gjentok ønsket om at Norge registrerer seg som partner på UNESCOs hjemmesider. Sametinget ønsker også norsk tilstedeværelse på den offisielle lanseringen av urfolksspråket 28. januar i Paris og 1. februar i generalforsamlingen i New York.

Sametinget orienterte om at UNESCO har sendt Kulturdepartementet et skjema for innhenting av informasjon om urfolksspråk. Kulturdepartementet har ikke levert innspillet innen fristens utløp.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil gi Sametinget rask tilbakemelding på spørsmålet om partnerskap i urfolksspråket. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil også bringe videre Sametingets innspill om skjema for innhenting av informasjon med Kulturdepartementet.

I anledning urfolksspråket foreslo Sametinget å profilere Giellatekno ved Norges Arktiske Universitet (Universitetet i Tromsø) internasjonalt, og ba departementet vurdere om de ønsker å være medarrangør til et side-event om språkteknologi under urfolksforum i New York i april.

Statsråden orienterte om at hun har sendt et brev til Sverige og Finland om videre finansiering av Giellagáldu. Sametinget orienterte om at det finske Sametinget har mottatt en bevilgning, slik at Giellagáldu er bemannet ut 2019. Sametingspresidenten er bekymret for om dette er en midlertidig løsning.

Sametingets egen kick-off for urfolksspråket er 4-5 februar i Tromsø.

b. *Hjertespråket* og språkløftet

Sametinget orienterte om at plenum har behandlet saken om språkløft som ledd i Sametingets oppfølging av NOU 2016: 18 *Hjertespråket*.

Sametinget orienterte om prosjektet med "språkløyper", som er satt i gang for å øke lese- og skriveferdigheter i norsk. Sametinget har etterspurt et tilsvarende tilbud på samisk, og vil løfte saken overfor Kunnskapsdepartementet.

Sametinget vil lage utviklingsprogrammer for de samiske språkene, og vil samarbeide med regjeringen om dette.

Sametinget planlegger en språkuke i uke 43, som vil være aktuelt for medlemmer av regjeringen og departementene.

Statsråden orienterte om regjeringens oppfølging av NOU 2016: 18 *Hjertespråket*. Første administrative konsultasjonsmøte med Sametinget er avholdt 14. januar 2019.

c. Kommunesammenslåing i språkforvaltningsområder (Narvik/Hamarøy)

Sametinget orienterte om utfordringene knyttet til språkrettighetene til lulesamiske språkbrukere på nord-øst-siden av Tysfjord, når kommunen fra 1. januar 2020 skal innlemmes i nye Narvik.

Møtet med berørte parter som Kommunal- og moderniseringsdepartementet hadde invitert til i juni, lot seg ikke gjennomføre. Fellesnemnda i nye Narvik har nå gjenopptatt sitt arbeid, og departementet vil invitere til et nytt møte i saken. Sametinget vil bli holdt orientert.

Sametingspresidenten uttrykte bekymring for en situasjon som vil kunne oppstå dersom nye Narvik *ikke* innlemmes i forvaltningsområdet for samisk språk. Dersom de lulesamiske språkbrukere som tidligere har vært bosatt innenfor forvaltningsområdet, skal fortsette å ha sine rettigheter, mens de nordsamiske språkbrukerne ikke har slike rettigheter, vil man få en situasjon hvor det er ulike rettigheter for ulike samiske språkbrukere innad i en kommune. Sametinget mener at den beste løsningen er at nye Narvik innlemmes i det samiske språkforvaltningsområdet.

Konklusjon: Statsråden og sametingspresidenten tok de gjensidige redegjørelsene til orientering. Kommunal- og moderniseringsdepartementet undersøker muligheten for norsk deltakelse på de offisielle lanseringene av urfolksspråkåret. Kommunal- og moderniseringsdepartementet kommer tilbake til Sametinget med svar på spørsmålet om Norge ønsker å registrere partnerskap. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil også komme tilbake til Sametinget med svar på om det er aktuelt å være medarrangør til et side-event om språkteknologi under urfolkforum i New York i april. Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil invitere til et nytt møte om ivaretagelse av lulesamiske språkbrukere i nye Narvik kommune.

2. Prosess vedrørende Melding til Stortinget om samisk språk, kultur og samfunnsliv

Statsråden orienterte om at arbeidet med stortingsmeldingen er i gang. Sametinget vil få meldingen til gjennomlesning to ganger, og det er satt av tid til avklaringer etter at Sametinget har gitt innspill til et andreutkast.

Sametinget uttrykte at deres intensjoner inn i konsultasjonene om saken, var at meldingen skulle legges fram i tide til at Stortinget kan behandle den i vårsesjonen. Statsråden understreket at det i enigheten står at meldingen skal legges fram for Stortinget i vårsesjonen, og at regjeringen vil følge dette. Stortinget setter sin egen kalender for når de behandler saker, og dette kan ikke bestemmes i departementet.

Sametinget ønsker å raskt komme til en tidsplan for 2020.

Konklusjon: Statsråden og sametingspresidenten tok de gjensidige redegjørelsene til orientering. Spørsmålet om tidsplan for arbeidet med Stortingsmelding om samisk språk, kultur og samfunn 2020, tas opp igjen på halvårlig møte i juni 2019.

3. Regionreform og oppgavefordeling

Sametinget orienterte om at det ikke har vært gjennomført konsultasjoner om regjeringens oppgavemelding (Meld St 6 (2018-2019) *Oppgaver til nye regioner*). De etterlyste informasjon om hvordan konsultasjonsavtalen helhetlig skal ivaretas, når alle departementene har hver sine saker og prosesser. Eksempler på saker som kan være aktuelle for konsultasjoner, er språkrettigheter, nordområdepolitikk, klima- og miljø, havner og jordbrukspolitiske emner, kulturminneforvaltning, reindrift og kystfiskekvota.

Sametinget har et tett samarbeid med fylkeskommuner og kommuner, og har erfaring med at fragmenterte prosesser gjør det vanskelig for dem å få oversikt. Sametinget ønsker at Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender beskjed til de andre departementene om hvordan de skal vurdere konsultasjonsprosedyrene.

Statsråden orienterte om prosessen forut for beslutningen om oppgavemeldingen. Hun gjentok at Sametinget og andre relevante aktører skal konsuleres når samiske interesser er direkte berørt, og at dette er fagdepartementenes ansvar. Statsråden understreket at hun gjerne går en runde i regjeringen om konsultasjoner ved behov.

Statsråden orienterte om at det er sendt et brev til Sametinget 8. januar 2019, hvor Kommunal- og moderniseringsdepartementet ber Sametinget gi en liste med hvilke prosesser de mener det er konsultasjonsplikt i, knyttet til regionreformen og oppgavefordeling.

Departementet vil invitere Sametinget til konsultasjoner om endringer i finnmarksloven som følge av regionreformen.

Sametinget uttrykte at de er fornøyde med at styresammensetningen i Fefo kan diskuteres som en del av høringen, og uttrykte i den sammenheng at forholdstallsvalg vil bli problematisert. Sametinget planlegger en plenumsbehandling om endringer i finnmarksloven.

Konklusjon: *Statsråden og sametingspresidenten tok de gjensidige redegjørelsene til orientering.*

4. Utredning om forholdet mellom sørsamisk språk, kultur og næring (statsråden innleder)

Kommunal- og moderniseringsdepartementet har igangsatt en utredning om forholdet mellom sørsamisk språk, kultur og næring, som foretas av NORUT. I oppfølgingen vil departementet holde Sametinget løpende oppdatert, og konsultere om eventuelle forslag til tiltak som departementet vurderer.

Sametinget er bekymret for at utrederne har ikke vært i kontakt med dem.

Sametinget er opptatt av at videre oppfølging av sørsamisk språk, skjer innenfor rammene av Hjertespråket-oppfølgingen. Sametinget er opptatt av å ha et godt samarbeid med regjeringen i disse spørsmålene.

Konklusjon: Sametingspresidenten tok statsrådets redegjørelse til orientering.

5. Vold i nære relasjoner i samiske samfunn (sametingspresidenten innleder)

Sametinget gjentok behovet for en egen handlingsplan mot vold i samiske samfunn. Norges nasjonale institusjon for menneskerettigheter, fire FN-komiteer, Likestillings- og diskrimineringsombudet og Krisesentersekretariatet har også tatt til orde for det.

Sametinget informerte om at samiske fagmiljøer på dette området er truet. Dette gjelder spesielt Krisesentersekretariatet i Karasjok. Sametinget er opptatt at dette ses helhetlig. Tiltakene er veldig små og forringes. Summen går i motsatt retning av det man ønsker.

Statsråden takket for at Sametinget fortsetter å ta opp spørsmålet, og understreket at forslaget om en egen handlingsplan ikke er drøftet i regjeringen enda. Statsråden vil ta opp saken med justis- og innvandringsministeren.

Statsråden understreket at krisesenterberedskap er en pålagt oppgave for kommunen.

Konklusjon: Statsråden og sametingspresidenten tok de gjensidige redegjørelsene til orientering. Statsråden vil ta opp spørsmålet om en egen handlingsplan mot vold i samiske samfunn, med justis- og innvandringsministeren.

6. Oppfølging av samerettsutvalget 2

a) Lovfesting av konsultasjoner

Statsråden orienterte om Prop. 116 L (2017-2018) *Endringer i sameloven mv.* (konsultasjoner). Saken ligger nå til behandling i Stortinget.

Kommunal- og moderniseringsdepartementet skal utarbeide en veileder til kommuner og fylkeskommuner, med nærmere retningslinjer for hvordan konsultasjonsplikten kan gjennomføres. Statsråden sa at arbeidet med en veileder er prioritert i departementet.

Sametinget er glad for at saken om konsultasjonslov har kommet så langt. Sametinget kommer til å spille inn til Stortinget at de *ikke* ønsker å avvende en veileder, men at Sametinget kunne gå for en løsning med utsatt iverksettelse. Det vil ikke bryte med plenumsbeslutningen.

Sametinget er interessert i å få vite tidsplan for arbeid med veilederen. Departementet understreket at dette kan ta noe tid, men at det er et mål å bli ferdig så raskt som mulig, og innen utgangen av 2019. Departementet vil komme tilbake til Sametinget med en mer detaljert tidsplan i løpet av noen uker.

b) Rettighetskartlegging i samiske områder fra Troms og sørover

Statsråden orienterte om at Samerettsutvalgets forslag til regler om kartlegging og anerkjennelse av eksisterende rettigheter, er til vurdering i Justis- og beredskapsdepartementet. Justis- og beredskapsdepartementet har signalisert at de er klare til å ta fatt i oppfølgingen av forslaget om rettighetskartlegging i samiske områder fra Troms og sørover.

c) Fjellevens anvendelse i Nordland og Troms

Statsråden orienterte om at spørsmålet om å utrede å gi fjelloven samme anvendelse i Nordland og Troms, i første omgang utredes av en arbeidsgruppe bestående av Landbruks- og matdepartementet og andre berørte departementer.

Hvis regjeringen vurderer å gjøre endringer i fjelloven av betydning for samiske interesser, vil Sametinget bli konsultert. Saken vil i så fall også bli sendt på ordinær høring.

Sametinget uttrykte at de ønsker å vite når de skal inkluderes i arbeidet.

d) Opprettelse av eventuelle utmarksstyrer og ny forvaltningsordning i Nordland og Troms

Statsråden orienterte om at Kommunal- og moderniseringsdepartementet vil ta initiativ til samtaler med Sametinget om opprettelse av eventuelle utmarksstyrer og ny forvaltningsordning i Nordland og Troms.

e) Evaluering av mineralloven

Statsråden orienterte om at utvalget som har evaluert mineralloven, leverte sin rapport i desember 2018. Regjeringen har ikke tatt stilling til hvordan den skal følges opp.

f) Sametingets erfaringer med konsultasjoner

Sametinget orienterte om erfaringer med konsultasjoner med henholdsvis Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet, som de opplever at er i strid med konsultasjonsavtalen. Dette synet er også meldt tilbake til respektive departementer.

Statsråden sa at hun og embetsverket skal følge opp overfor departementene det gjelder.

Konklusjon: Statsråden og sametingspresidenten tok de gjensidige redegjørelsene til orientering. Kommunal- og moderniseringsdepartementet sender Sametinget en tidsplan for arbeidet med veileder til kommunene, jf. Prop. 116 L (2017-2018) Endringer i sameloven mv. (konsultasjoner). Statsråden og embetsverket i Kommunal- og moderniseringsdepartementet tar opp utfordringene Sametinget møter i konsultasjoner, med hhv. Nærings- og fiskeridepartementet og Landbruks- og matdepartementet.

7. Nordisk samekonvensjon

Sametinget og statsråden orienterte om status i arbeidet med nordisk samekonvensjon.

Samisk parlamentarisk råd har sendt et brev til regjeringene i Sverige, Norge og Finland om hvilke endringer sametingene ønsker i den fremforhandlede konvensjonsteksten.

Statsråden orienterte om at en avklaring tidligst vil kunne skje når den uavklarte politiske situasjonen i Sverige får en løsning.

Konklusjon: Statsråden og sametingspresidenten tok de gjensidige redegjørelsene til orientering.